

HELSINGIN KAUPUNGIN TIETOKESKUKSEN

verkkojulkaisu

2005

40

Timo Äikäs

VÄESTÖN KOULUTUSRAKENNE ALUEITTAIN

Helsingin kaupungin kuvapankki/Juhani Seppovaara

Verkkojulkaisu

ISSN 1458-5707

ISBN 952-473-586-5

Painettuna

ISSN 1455-7231

LISÄTIETOJA

Timo Äikäs, puh. 169 3184

E-mail: etunimi.sukunimi@hel.fi

VÄESTÖN KOULUTUSRAKENNE ALUEITTAIN

Vuoden 2003 lopussa 15 vuotta täyttäneistä helsinkiläisistä 67,7 prosenttia oli suorittanut perusasteen jälkeisen tutkinnon¹. Kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli 0,4 prosenttiyksikköä. Perusasteen jälkeisen tutkinnon suorittaneita oli vuoden 2003 lopussa Helsingissä kaikkiaan 322 860.

Koko maassa perusasteen jälkeisiä tutkintoja suorittaneiden osuus oli 61,9 prosenttia vuoden 2003 lopussa. Tutkinnon suorittaneita oli maassa yhteensä lähes 2,7 miljoonaa.

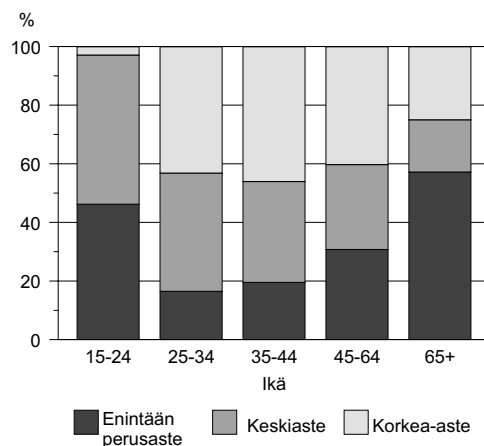
Helsingin väestön koulutustaso kokonaisuudessaan on noussut merkittävästi. Pitkällä aikavälillä muutos on ollut suuri: Kun vuonna 1970 Helsingissä 15 vuotta täyttäneistä 63 prosenttia oli vailla peruskoulun jälkeistä tutkintoa, oli vastaava osuus vuoden 2003 lopussa enää 32,3 prosenttia.

Väestön hyvää koulutustasoa voidaan pitää eräänä keskeisenä Helsingin ja Helsingin seudun pitkän aikavälin kilpailuetuna. Vaikka Helsingissä ja Helsingin seudulla koulutustaso onkin yleisesti ottaen korkea, on seudun työvoimasta kuitenkin melko suuri osuus pelkän yleissivistävän koulutuksen varassa. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneita seudulla on kuitenkin suhteellisesti selvästi enemmän kuin koko maassa. Samoin ns. koulutustasomittaimella mitattuna Helsingin koulutustaso on maan korkeimpia.

Helsingin seudulla työelämän muutos näkyy työvoimalta edellytetyn kvalifikaatiotason muutoksena. Korkean koulutuksen vaativissa asiantuntijatehtävissä toimivan työvoiman osuus kasvaa edelleen ja koulutustaso nousee muissakin ammattiryhmissä. Silti ammatillisen koulutuksen tarve on suuri, koska työvoima on käytännön työntekijäammateissa ikääntynyttä, ammattiryhmät suuria ja poistumat huomattavasti suuremmat kuin korkea-asteen koulutusta edustavissa ammattiryhmissä.

Suomessa ensimmäiset ammattikorkeakoulututkinnot suoritettiin vuonna 1994. Helsingin seudulla on yhdeksän ammattikorkeakoulua. Koulutusrakennetta tulee muuttamaan ammattikorkeakouluista valmistuneiden määrän kasvu. Tutkinnot luokitellaan samantasoiksi kuin alemmat korkeakoulututkinnot yliopistoissa.

Kuvio1. Väestö koulutusasteen ja iän mukaan 31.12.2003

Nuoret ovat saaneet huomattavasti enemmän koulutusta kuin vanhempiin ikäluokkiin kuuluvat. Eniten koulutettuja olivat 25-34-vuotiaat nuoret aikuiset. Vähiten koulutettuja ovat eläkeikäiset.

25-34-vuotiaiden ryhmästä 40,4 prosenttia oli suorittanut keskiasteen ja 43,1 prosenttia korkean asteen tutkinnon eli yhteensä 83,5 prosenttia ikäryhmästä oli tutkinnon suorittaneita. Tämä on hieman pienempi osuus kuin koko maassa (84,8%). Tämän ikäryhmän helsinkiläiset, joilla on tutkinto, ovat kuitenkin suorittaneet muuta maata useammin korkeampia tutkintoja. Esim. ylemmän korkeakoulututkinnon tässä ikäryhmässä suorittaneita oli 18 prosenttia ja vastaavasti koko maassa 10,8 prosenttia.

Nuoremmissa ikäryhmissä tutkinnon suorittaneiden naisten osuus on selvästi miesten vastaavaa osuutta suurempi. 1970-luvun alussa helsinkiläiset miehet olivat naisia koulutetumpia kaikissa ikäryhmissä. Nykyään ainoastaan vanhemmissa ikäryhmissä miesten koulutustaso on naisten koulutustasoa korkeampi ja kaikissa alle 44-vuotiaiden ikäryhmissä naiset ovat nykyään keskimäärin koulutetumpia kuin miehet.

Lisäksi on huomionarvoista, että vuonna 2003 naisilla oli Helsingissä suhteellisesti enemmän korkean asteen tutkintoja kuin miehillä (35,3 % vs 32,2 %).

¹Tutkinnon suorittaneella väestöllä tarkoitetaan lukioissa, ammatillisissa oppilaitoksissa, ammattikorkeakouluissa, yliopistoissa ja korkeakouluissa tutkinnon suorittaneita sekä näyttötutkintona ammatillisen perustutkinnon, ammatti- tai erikoisammattitutkinnon suorittaneita. Tutkinnon suorittaneet on luokiteltu koulutusasteittain korkeimman/viimeksi suoritettun ammatillisen tutkinnon mukaan.

Ruotsinkielisestä väestöstä on 70,7 prosenttia tutkinnon suorittaneita eli jonkin verran suurempi osuus kuin suomenkielisestä väestöstä (69,4 %). Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden kohdalla erot tulevat esiin selvimmin: ruotsinkielinen väestö 41,5 prosenttia, suomenkielinen väestö 34,4 prosenttia.

HELSINGIN SEUTU JA KOKO MAA

Helsingissä korkean asteen tutkintoja suorittaneita oli reilu kolmannes väestöstä (33,9 %), kun koko maassa vastaava osuus oli alle neljännes (24,6 %). Helsingissä korkean asteen tutkintoja suorittaneiden lukumäärä oli 161 636. Koko maassa määrä oli 1 058 595.

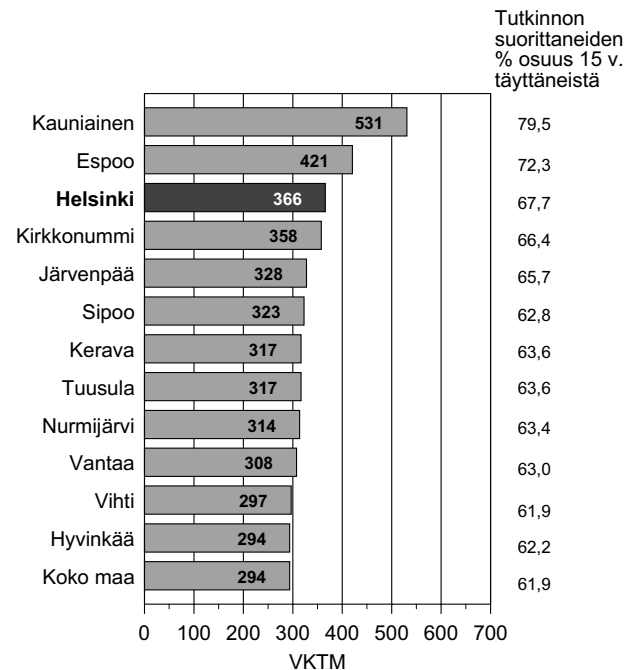
Koska Suomessa nuoret ovat selvästi paremmin koulutettuja kuin vanhemmat ikäluokat, kokonaiskoulutustaso on noussut jatkuvasti. Alueelliset erot muutoksessa ovat selviä. Yleensä koulutustaso on noussut eniten siellä missä se ennestäänkin on ollut korkea.

Koulutustasossa on melko suuria eroja kunnittain myös Helsingin seudulla kuten kuviosta 2. ilmenee. Kuviossa on käytetty koulutustason osoittimena koulutustasomittainta (VKTM). Väestön koulutustasoa mitataan perusasteen jälkeen suoritettua korkeimman koulutuksen keskimääräisellä pituudella henkeä kohti. Väestön koulutustasoa laskettaessa perusjoukkona käytetään 20 vuotta täyttäneitä väestöä. Näin siksi että monen alle 20-vuotiaan koulutus on vielä kesken. Mittaimen avulla voidaan helposti vertailla eri alueiden välisiä koulutustasoeroja sekä seurata ajassa tapahtuvia muutoksia.

Keskimäärin seudun kuntien koulutustaso on korkea, sillä kaikkien seudun kuntien koulutustaso ylittää koko maan keskimääräisen tason ja Hyvinkään koulutustaso on sama kuin koko maan (294). Helsingin seudun koulutetuimmat kunnat ovat samalla koko Suomen parhaiten koulutettujen kuntien joukossa, erityisesti Kauniainen, Espoo, Helsinki ja Kirkkonummi. Kymmenen kärjessä-listalla Oulu ohitti Helsingin jo edellisenä vuonna (2002). Vuonna 2003 Pirkkala ohitti Kirkkonummen.

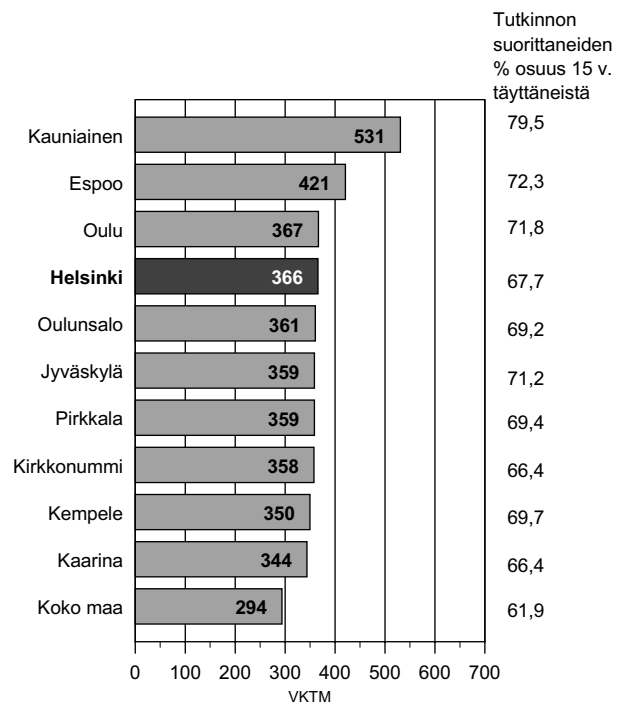
Tarkasteltaessa pelkästään korkean asteen tutkinnon suorittaneiden osuutta nähdään että kaikissa Helsingin seudun kunnissa osuus on korkeampi kuin koko maassa keskimäärin. Huippua edustaa Kauniainen, jossa 54,1 prosenttia on suorittanut korkean asteen tutkinnon. Seuraavina Espoo, jossa 41,2 prosenttia on suorittanut korkean asteen tutkinnon sekä Helsinki, jossa puolestaan 33,9 prosenttia on suorittanut vastaavan tasoisen tutkinnon. Korkean asteen tutkintojen suorittaneiden osuus vuoden 2003 lopussa koko

Kuvio 2. 20 vuotta täyttäneen väestön koulutustaso (VKTM)¹ Helsingin seudun kunnissa 31.12.2003

¹Katso laatuseloste.

Kuvio 3. Koulutustasoltaan korkeimmat kunnat Suomessa 31.12.2003

Helsingin seudulla oli 33,3 prosenttia. Koko maassa korkean asteen tutkinnon suorittaneiden osuus oli 24,6 prosenttia.

Taulukko 1. Helsingin 15 vuotta täyttänyt väestö koulutusasteen mukaan suur- ja peruspiireittäin 31.12.2003

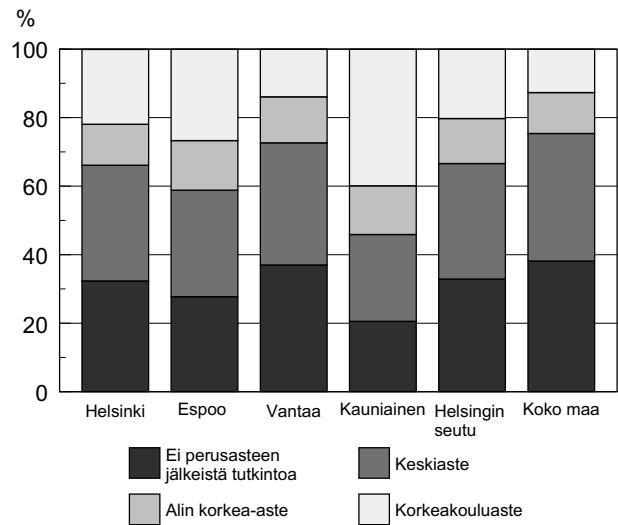
Suur- ja peruspiiri	15 vuotta täyttänyt väestö yhteensä	Enintään perusaste	Tutkintoja yhteensä	Keskiaste	Korkeaste	%:na 15 vuotta täyttäneestä väestöstä				VKTM ¹
						Enint. perusaste	Tutkin- toja yhteensä	Keskiaste	Korkeaste	
Koko kaupunki	477 008	154 148	322 860	161 224	161 636	32,3	67,7	33,8	33,9	365,7
Eteläinen sp	86 379	17 741	68 638	28 476	40 162	20,5	79,5	33,0	46,5	472,4
Vironniemi	10 073	2 098	7 975	3 205	4 770	20,8	79,2	31,8	47,4	488,0
Ullanlinna	20 353	4 045	16 308	6 880	9 428	19,9	80,1	33,8	46,3	476,5
Kampinmalmi	25 865	5 318	20 547	8 953	11 594	20,6	79,4	34,6	44,8	463,6
Taka-Töölö	13 184	2 707	10 477	4 493	5 984	20,5	79,5	34,1	45,4	462,1
Lauttasaari	16 904	3 573	13 331	4 945	8 386	21,1	78,9	29,3	49,6	479,6
Läntinen sp	85 756	25 118	60 638	28 976	31 662	29,3	70,7	33,8	36,9	388,0
Reijola	13 146	3 150	9 996	4 620	5 376	24,0	76,0	35,1	40,9	426,1
Munkkiniemi	14 788	3 295	11 493	4 197	7 296	22,3	77,7	28,4	49,3	478,6
Haaga	23 323	6 856	16 467	7 781	8 686	29,4	70,6	33,4	37,2	384,9
Pitäjänmäki	12 432	4 009	8 423	4 256	4 167	32,3	67,8	34,2	33,5	353,1
Kaarela	22 067	7 808	14 259	8 122	6 137	35,4	64,6	36,8	27,8	325,1
Keskinen sp	67 677	20 881	46 796	26 369	20 427	30,9	69,2	39,0	30,2	344,8
Kallio	24 061	6 339	17 722	9 840	7 882	26,4	73,7	40,9	32,8	366,4
Alppiharju	11 330	3 280	8 050	4 691	3 359	29,0	71,1	41,4	29,7	341,2
Vallila	10 119	3 322	6 797	4 131	2 666	32,8	67,2	40,8	26,4	317,2
Pasila	7 068	2 572	4 496	2 568	1 928	36,4	63,6	36,3	27,3	317,9
Vanhakaupunki	15 099	5 368	9 731	5 139	4 592	35,6	64,5	34,0	30,4	343,7
Pohjoinen sp	34 841	11 766	23 075	9 851	13 224	33,8	66,2	28,3	38,0	388,2
Maunula	7 739	3 486	4 253	2 271	1 982	45,0	55,0	29,3	25,6	290,2
Länsi-Pakila	5 424	1 540	3 884	1 292	2 592	28,4	71,6	23,8	47,8	461,0
Tuomarinkylä	6 659	1 846	4 813	1 731	3 082	27,7	72,3	26,0	46,3	463,0
Oulunkylä	12 160	4 010	8 150	3 825	4 325	33,0	67,0	31,5	35,6	371,8
Itä-Pakila	2 859	884	1 975	732	1 243	30,9	69,1	25,6	43,5	424,8
Koillinen sp	70 640	26 990	43 650	24 473	19 177	38,2	61,8	34,6	27,2	309,8
Latokartano	13 081	4 995	8 086	4 749	3 337	38,2	61,8	36,3	25,5	301,9
Pukinmäki	7 322	2 722	4 600	2 562	2 038	37,2	62,8	35,0	27,8	311,6
Malmi	21 987	8 251	13 736	7 399	6 337	37,5	62,5	33,7	28,8	319,3
Suutarila	9 088	3 511	5 577	3 129	2 448	38,6	61,4	34,4	26,9	304,8
Puistola	14 529	4 942	9 587	5 102	4 485	34,0	66,0	35,1	30,9	345,6
Jakomäki	4 633	2 569	2 064	1 532	532	55,5	44,6	33,1	11,5	185,2
Kaakkoinen sp	38 895	12 957	25 938	11 854	14 084	33,3	66,7	30,5	36,2	375,4
Kulosaari	3 179	744	2 435	862	1 573	23,4	76,6	27,1	49,5	488,2
Herttoniemi	22 287	7 945	14 342	7 163	7 179	35,7	64,4	32,1	32,2	345,7
Laajasalo	13 429	4 268	9 161	3 829	5 332	31,8	68,2	28,5	39,7	398,3
Itäinen sp	80 021	32 562	47 459	27 507	19 952	40,7	59,3	34,4	24,9	290,4
Vartiokylä	18 104	6 828	11 276	5 968	5 308	37,7	62,3	33,0	29,3	323,6
Myllypuro	7 722	3 613	4 109	2 356	1 753	46,8	53,2	30,5	22,7	260,2
Mellunkylä	29 769	13 336	16 433	10 475	5 958	44,8	55,2	35,2	20,0	253,3
Vuosaari	24 426	8 785	15 641	8 708	6 933	36,0	64,0	35,7	28,4	320,4
Alue tuntematon	12 799	6 133	6 666	3 718	2 948	47,9	52,1	29,1	23,0	270,1

¹20 vuotta täyttäneen väestön koulutustason mittain

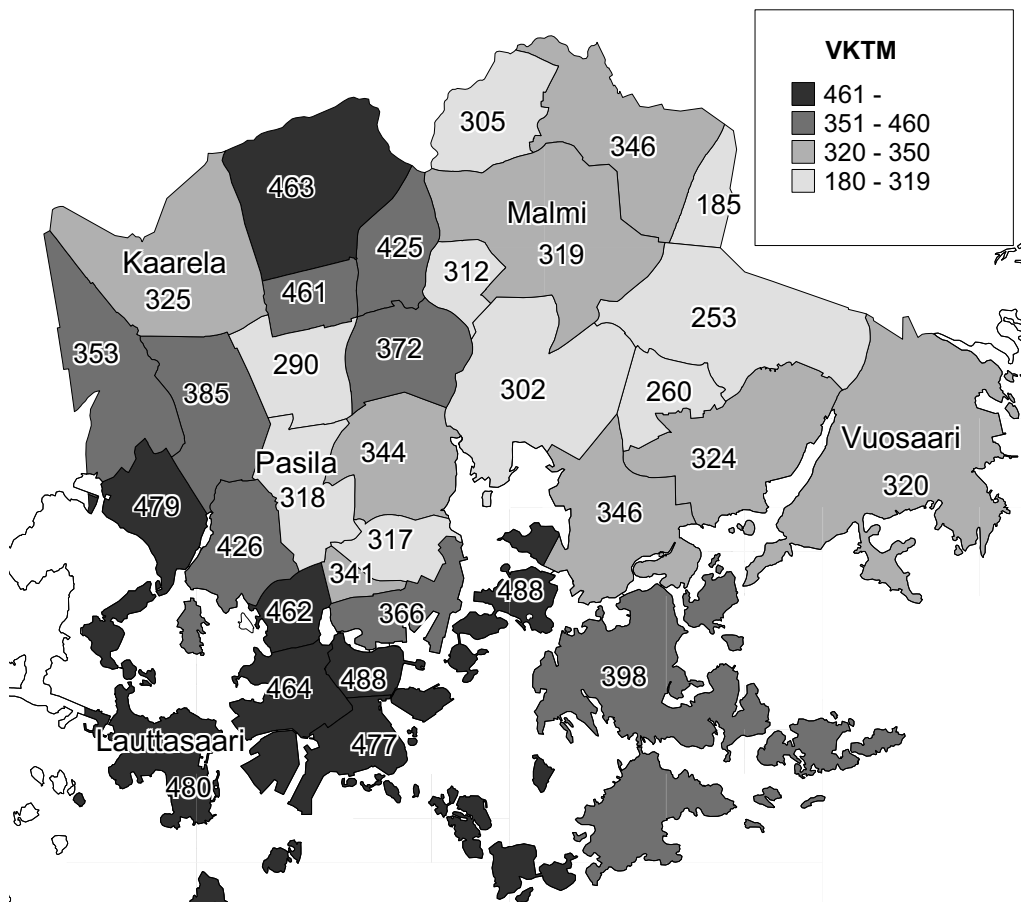
HELSINGIN ALUEITTAINEN KOULUTUSRAKENNE

Korkea-asteen tutkinnon suorittaneen väestön osuus vaihtelee Helsingissä peruspiireittäin 11,5 prosentista 49,6 prosenttiin. Korkea-asteen suorittaneiden osuus seurailee melko johdonmukaisesti lukion aloittavien osuutta. Korkea-koulutus keskittyi aikaisemmin kaupungin länsiosiin, mutta viimeisen 25 vuoden aikana yleinen koulutustaso on noussut kaikkialla Helsingin alueella. Alueiden väliset erot ovat kuitenkin melko suuret. Yleisesti ottaen korkeimman koulutustason alueet ovat etelässä ja lännessä sijaitsevia peruspiirejä.

Kuvio 4. Väestö koulutusasteen mukaan pääkaupunkiseudun kunnissa, Helsingin seudulla ja koko maassa 31.12.2003

Kuvio 5. 20 vuotta täyttäneen väestön koulutustaso (VKTM) peruspiireittäin Helsingissä 31.12.2003. "Mitä suurempi luku, sitä korkeampi koulutusaste"

©Helsingin kaupunki, Kaupunkimittausosasto 041/2003.

Vuoden 2003lopussa perusasteen jälkeisen tutkinnon suorittaneiden osuus oli korkein, 79,5 prosenttia, eteläisessä suurpiirissä (vertailuna v.1983: 61 %). Läntisessä suurpiirissä osuus oli 70,7 prosenttia, muissa suurpiireissä osuus jäi 59:n ja 69:n prosentin välille. Eteläisessä suurpiirissä oli myös kaupungin suurin korkean asteen koulutuksen saaneiden osuus (46,5 %). Keskiässä suurpiirissä on suhteellisesti eniten keskiasteen suorittaneita (39 %), mutta tätä korkeampia tutkintoja sen sijaan vähemmän.

Kartassa on esitetty peruspiirien koulutustaso koulutustasomittaimen (VKTM) avulla. Koulutustasomittain on sikäli kätevä, että eri koulutusasteita ei tarvitse esittää erikseen, vaan mittain huomioi väestön eri koulutuksien lukumäärän ja painottaa ne koulutusasteen mukaan ja tiivistää tiedot yhdeksi indikaattoriksi. Korkeimmat koulutustasot ovat seuraavissa peruspiireissä: Kulosaari, Vironniemi, Lauttasaari, Munkkiniemi, Ullanlinna, Kampinmalmi, Tuomarinkylä, Taka-Töölö ja Länsi-Pakila. Näissä koulutustason arvo on vähintään 460. Helsingin 33:sta peruspiiristä 29:ssa koulutustasomittaimen arvo on koko maan keskimääräistä tasoa (294) korkeampi. Yleisesti ottaen ne alueet, jotka ovat kärjessä koulutustasomittaimen mukaan, ovat kärjessä myös muiden hyvinvointimittareiden suhteen ja päinvastoin.

KOULUTUSASTE JA –ALA

Vuoden 2003 lopussa Helsingin 15 vuotta täyttäneestä väestöstä oli ammatillisen tutkinnon suorittaneita 31 prosenttia, korkeakoulututkinnon suorittaneita 21,9 prosenttia ja pelkän ylioppilastutkinnon suorittaneita 14,8 prosenttia. Vain perusaste oli 32,3 prosentilla.

Helsingin tutkinnon suorittaneen väestön koulutusala ja –astetta yhdessä tarkasteltaessa nähdään että suhteellisesti eniten korkeasti koulutettuja on valmistunut luonnontieteelliseltä alalta, jossa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita on yli 54 prosenttia ja tutkijakoulutuksen suorittaneitakin yli 15 prosenttia. Sen sijaan esim. palvelualalta valmistuneilla koulutus on ollut valtaosaltaan keskiasteen koulutusta (78 %).

Keskiasteen yleissivistävän koulutuksen suorittaneet ovat ylioppilastutkinnon suorittaneita, jotka eivät ole ylioppilastutkinnon lisäksi suorittaneet mitään muuta tutkintoa. Helsingissä heitä oli 70 708 eli lähes 15 prosenttia (14,8 %), kun koko maassa vastaava osuus oli selvästi pienempi eli 7,6 prosenttia.

Taulukko 2. Väestö koulutusasteen mukaan pääkaupunkiseudun kunnissa ja koko maassa 31.12.2003

	Yhteensä	Ei perusasteen jälkeistä tutkintoa	Keskiaste	Alin korkea-aste	Alempi korkea-kouluaste	Ylempi korkea-kouluaste	Tutkija-koulutusaste
Helsinki	477 008	154148	161 224	57 158	37 928	59 333	7 217
Espoo	177 684	49 241	55 253	25 755	16 674	27 453	3 308
Vantaa	147 654	54 607	52 661	19 810	10 650	9 112	814
Kauniainen	6 740	1 383	1 710	958	807	1 661	221
Pääkaupunkiseutu yht.	809 086	259 379	270 848	103 681	66 059	97 559	11 560
Koko maa	4 299 635	1 639 738	1 601 302	514 449	258 081	259 196	26 869
	%						
Helsinki	100	32,3	33,8	12,0	8,0	12,4	1,5
Espoo	100	27,7	31,1	14,5	9,4	15,4	1,9
Vantaa	100	37,0	35,7	13,4	7,2	6,2	0,6
Kauniainen	100	20,5	25,4	14,2	12,0	24,6	3,3
Pääkaupunkiseutu yht.	100	32,1	33,5	12,8	8,2	12,1	1,4
Koko maa	100	38,1	37,2	12,0	6,0	6,0	0,6

Taulukko 3. Helsingiläiset koulutusasteen ja -alan mukaan, lukumäärät ja prosenttiosuudet 2003

Koulutusala	Yhteensä	Ei perusasteen-jälkeistä tutkintoa	Keskiaste	Alin korkea-aste	Alempi korkea-aste	Ylempi korkea-aste	Tutkija-koulutusaste
Yhteensä	477 008	154 148	161 224	57 158	37 928	59 333	7 217
0 Yleissivistävä	224 856	154 148	70 708	-	-	-	-
1 Kasvatustieteellinen ja opettajan	8 273	-	179	1 676	3 494	2 713	211
2 Humanistinen ja taidealan	23 456	-	3 455	1 906	5 494	11 534	1 067
3 Kaupallinen ja yhteiskuntatieteellinen	77 362	-	12 543	28 414	12 812	21 958	1 635
4 Luonnontieteellinen	9 175	-	806	1 045	938	4 991	1 395
5 Tekniikan	64 872	-	37 399	7 204	8 981	10 237	1 051
6 Maa- ja metsätalouseläin	5 056	-	2 077	373	230	2 045	331
7 Terveys- ja sosiaali-	36 717	-	12 897	13 157	4 432	4 721	1 510
8 Palvelu-	26 886	-	21 025	3 362	1 482	1 013	4
9 Muu tai tuntematon	355	-	135	21	65	121	13
	%						
Yhteensä	100	32,3	33,8	12,0	8,0	12,4	1,5
0 Yleissivistävä	100	68,5	31,4	-	-	-	-
1 Kasvatustieteellinen ja opettajan	100	-	2,2	20,3	42,2	32,8	2,5
2 Humanistinen ja taidealan	100	-	14,7	8,1	23,4	49,2	4,5
3 Kaupallinen ja yhteiskuntatieteellinen	100	-	16,2	36,7	16,6	28,4	2,1
4 Luonnontieteellinen	100	-	8,8	11,4	10,2	54,4	15,2
5 Tekniikan	100	-	57,6	11,1	13,8	15,8	1,6
6 Maa- ja metsätalouseläin	100	-	41,1	7,4	4,5	40,5	6,5
7 Terveys- ja sosiaali-	100	-	35,1	35,8	12,1	12,9	4,1
8 Palvelu-	100	-	78,2	12,5	5,5	3,8	-
9 Muu tai tuntematon	100	-	38,0	5,9	18,3	34,1	3,7

EUROOPAN KAUPUNKIEN KOULUTUSTASO

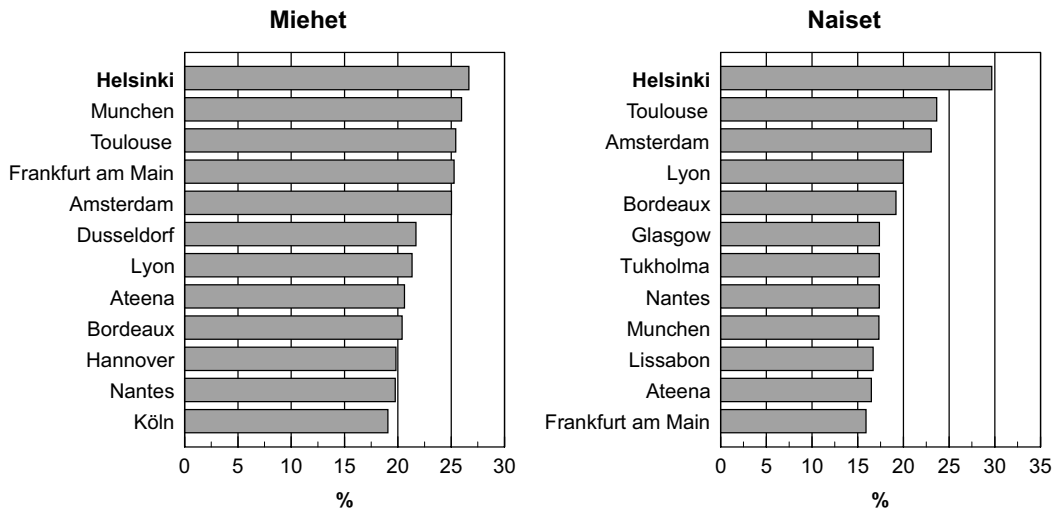
OECD:n tilastoista on usean vuoden ajan saatu maakohtaisia tilastotietoja yhtenäisellä ISCED-koulutusluokituksella. Viimeisestä OECD:n ”Education at a Glance”-tilastosta mainittakoon, että Suomi sijoittuu maavertailussa koulutettujen osuudessa 25-64-vuotiaasta väestöstä 76 prosenttiin selvästi OECD-maiden keskiarvon (66 %) paremmalle puolelle.

Kansainvälisiä koulutustasovertoiluja vaikeuttavat jossain määrin sekä koulujärjestelmien erilaisuudet että käsitteisiin liittyvät erot.

Euroopan eri kaupunkeja koskevia koulutustasotilastoja ei ole ollut aikaisemmin yhtenäisin käsittein paljoakaan saatavissa. NORDSTAT tietokannasta on kuitenkin vertailu tietoja saatu. Tietokanta antaa mahdollisuuden Pohjoismaiden suurimpien kaupunkien ja kaupunkiseutujen sekä ko. maiden väestön koulutustason vertailuun.

Urban Audit on Euroopan Unionin, Eurostatin, kansallisten tilastovirastojen ja kaupunkien yhteistyönä toteuttama tietokanta, joka sisältää tilastoja ja kaupunki-indikattoreita yhdeksältä eri aihealueelta, yhteensä 258 Euroopan kaupungista. Urban Auditin tiedoista on kuvioon 6. koottu ver-

Kuvio 6. Korkea-asteen tutkinnon (ISCED 5-6) suorittaneiden osuus väestöstä, miehet ja naiset. Top 12 niistä kaupungeista, joiden asukasluku on 500 000 – 1 999 999

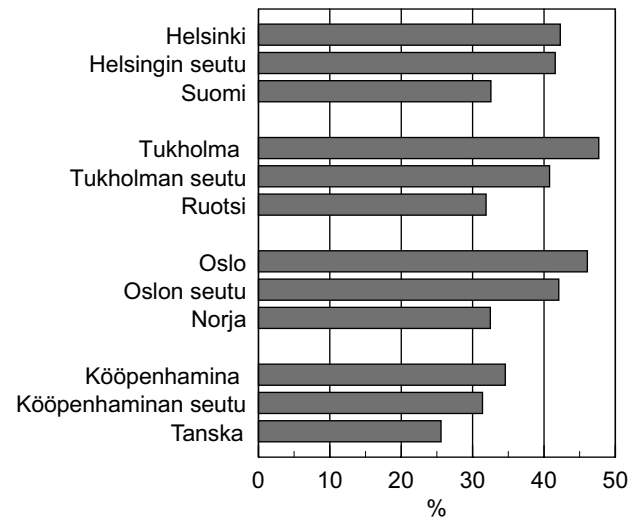

tailutietoa naisten ja miesten koulutustasosta. Vertailuun on poimittu Urban Auditista kaupungit, joiden väkiluku on 500,000 – 1,999,999. Aivan kaikista kaupungeista ei ko. koulutustasotietoa ollut saatavissa.

ISCED luokituksen luokat 5-6 (tertiary education) vastaavat suomalaisen luokituksen käsitettä ”korkea-aste” (alin korkea-aste, alempi korkeakouluaste, ylempi korkeakouluaste, tutkijakouluaste). Kuviossa 6. mukana olevista kaupungeista korkea-asteen suorittaneiden naisten osuus on suurin Helsingissä. Ero toisena ja kolmantena oleviin Toulouseen ja Amsterdamiin on selvä. Myös miesten kohdalla Helsinki on ykkönen, mutta neljä muuta kaupunkia olivat aivan lähituntumassa. Kuvioista voi nähdä senkin, että Helsingissä naisten koulutustaso on korkeampi kuin miesten, kun taas muissa kaupungeissa, jotka ovat molemmissa vertailuissa mukana miesten koulutustaso on naisten vastaavaa korkeampi.

NORDSTAT-tietokantaan on koottu mm. koulutustasotietoja Pohjoismaiden pääkaupungeista ja vertailualueista. Verrattuna Urban Auditin tietojen koulutustasovertailuun kuvataan koulutustasoa tässä hieman eri käsitteillä. Seuraavassa kuviossa 7. esitetään NORDSTAT-tietokantaan pohjautuen tietoja Pohjoismaiden pääkaupunkiseutujen ja pääkaupunkien väestön koulutustasosta. Koulutustasoa on mitattu suoritettujen tutkintojen ja kouluvuosien mukaan. Tarkasteltaessa vähintään 13 vuotta koulutusta saaneiden 25-64 vuotiaiden osuutta (käytännössä korkea-aste) nähdään, että pääkaupungeista Tukholmassa ja Oslolla osuu-

Kuvio 7. 25-64- vuotta täyttänyt väestö vähintään 13 vuotta kestäneen koulutuksen mukaan (%) 1.1.2003

det ovat suurimmat (47,7 % ja 46,1 %), seuraavana Helsinki (42,3 %) ja neljäntenä Kööpenhamina (34,6 %). Huomattavaa on, että Helsingissä ja Helsingin seudulla osuudet ovat melko lähellä toisiaan, kun taas muualla kaupungin ja kaupunkiseudun suhteellisten osuuksien erot ovat suuremmat. Kaupungeissa ja kaupunkiseuduilla pitkälle koulutettujen osuudet ovat selvästi korkeammat kuin maakohtaiset osuudet.

Laatuseloste

Aineisto:

Helsingin kaupungin tietokeskuksen, opetusviraston ja ammattikorkeakoulu Stadian Tilastokeskukselta vuosittain tilaama koulutustietojen tilastopaketti.

Tilastokeskuksen tietopalvelu: sijoittumispalvelu.

NORDSTAT- ja Urban Audit-tietokanta.

Tilastointiajankohta: Vuosi 2003

Edelliset tiedot: Helsingin kaupungin tietokeskuksen tilastoja 2004:22.

Muut lähteet:

OECD: Education at a Glance 2005. www.oecd.org/statsportal/

Oppilaitostilastot 2004. Tilastokeskus. SVT. Koulutus 2004:3.

Äikäs, Timo: Helsingiläisten koulutustaso noussut ripeästi. KVARTTI 1/05. Helsingin kaupungin tietokeskus. Neljännesvuosijulkaisu.

Koulutusaste

Tilastokeskus otti käyttöönsä uudistetun koulutusluokituksen vuotta 1998 koskevien aineistojen luokittamisessa. Mitä pitemmästä koulutuksesta on kysymys, sitä korkeampi on koulutusaste. Koulutusaste määräytyy ensisijaisesti tutkinnon tavoitetaso mukaan. Tavoitetaso pohjautuu mm. virallisiin opetussuunnitelmiin, ohjeellisiin koulutuspituuksiin, pohjakoulutusvaatimuksiin ja jatko-opintokelpoisuuksiin.

1-2. Perusasteen koulutus kattaa koko peruskoulun, aikaisemman keskikoulun sekä vanhan kansakoulun suoritukset.

3. Keskiasteen koulutuksiksi luetaan ylioppilastutkinnot, 1-3 –vuotiset ammatilliset tutkinnot, ammatilliset perustutkinnot, ammattitutkinnot ja erikoisammattitutkinnot.

Korkea-asteen koulutuksiin kuuluvat::

5. Alin korkea-aste. Tähän luetaan mm. agrologin, hortonomin, artenomien ja sairaanhoitajan tutkinnot, jotka eivät ole ammattikorkeakoulututkintoja.

6. Alempi korkeakouluaste. Tähän luetaan ammattikorkeakoulututkinnot ja alemmat korkeakoulututkinnot sekä mm. insinööri, metsätalousinsinööri ja merikapteeni.

7. Ylempi korkeakouluaste. Tähän luetaan ylemmät korkeakoulututkinnot (maisteritutkinnot) sekä myös lääkäreiden erikoistumistutkinnot.

8. Tutkijakoulutusaste. Tutkinnot ovat tieteellisiä lisensiaatin ja tohtorin tutkintoja.